

om, paa hvilken Maade det anseer det for rettest, at denne Sag ordnes.

Lillich: Det er blot en Uttring af den ærede Secretair (Gomard), som har foranlediget mig til at begjære Ordet. Forfaavidt jeg forstod den ærede Rigsdagsmand rigtigt, saa meente han, at Andragendet fra Kobbersmedlauget ogsaa skulde gaae ud paa at formene Kobberværkerne at forarbejde deres Kobberplader; det troer jeg nu aldrig har været Meningen. Med Hensyn til hvad den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts Ade Valgfreds (Monrad) nylig har ansøgt, maa jeg udtale, at hans Foredrag gaaer langt videre end mit Forslag; thi jeg har troet, at der var saamange Punkter i denne Sag at tage under Overveelse, at Folkethinget vanskeligt vilde kunne komme til nogen bestemt Mening om, hvad der kunde og burde skee i denne Sag, forinden der var anstillet en meget nøiagtig Undersøgelse, og den troer jeg ikke, at Andre end Ministeriet fuldkommen ere istand til at anstille, og det er af den Grund, at mit Forslag alene indskrænker sig til, at man skal oversende Andragendet til Indenrigsministeriet med Anmodning om, at en saadan Undersøgelse maa foregaae.

J. A. Hansen: Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 8de Valgfreds (Rimestad) har ikke forstaaet, hvad jeg meente, da jeg omtalte Tolden; jeg skal derfor forklare mig nærmere. Jeg meente, at naar der hviler en Indførselstold af 3 Rd. pr. 100 Pd. paa uforarbejdet Kobber, saa kunne de indenlandske Kobberværker lægge 9 Mk. å 2 Rd. mere paa deres Varer, end de kunne faaes for fra de udenlandske Kobberværker, og jeg ansøgte dernæst, at naar der er en Udførselstold af 4 Rd. pr. 100 Pd. af gammelt Kobber, saa kunne Kobberværkerne i Indlandet byde Kobbersmedene 2 å 3 Rd. mindre pr. 100 Pd., end de kunne faae derfor i Udlandet. Dette har tilfølgende, at Kobberværkerne her i Indlandet paa Grund af Tolden kunne gjøre sig en stor Fordeel, som de ellers ikke kunne gjøre sig. Den ærede Rigsdagsmand sagde dernæst, at vi skulle rette vore Bestræbelser hen paa at forandre Tolden; jeg skal i den Anledning gjøre op-

mærksom paa, at Rigsdagen ikke har med Tolden at bestille; hvem der nu har med den at bestille, veed jeg ikke. Det er dernæst mærkeligt at høre af et æret Medlem (Rimestad), som har talt allerstærkest og allerhøjest mod Laugsprocesser — det er mærkeligt, siger jeg, netop af ham idag at høre Anvisning paa at fortsætte Laugsprocesserne. Den ærede Rigsdagsmand er en af dem, der have tvret allerstærkest imod Laugsprocesserne, og han siger nu: Nu kunne jo Kobbersmedlaugets Oldermænd og Bisiddere omkring i Landet faae den allerdeiligste Leilighed til at fortsætte disse Processer. Ja, det kan man jo gjerne sige; men det er kun Ironi, naar man ikke derved kan sjerne de Ulemper, der foranledige dem. Jeg skal derhos gjøre ham opmærksom paa, at der vist ikke er uden et Par enkelte Kjøbstæder udenfor Kjøbenhavn, hvor Kobbersmedene have Oldermænd og Bisiddere; de have nemlig ingen Laug, og han maa altsaa først skaffe disse Oldermænd og Bisiddere tilveie, som han vil give denne deilige Leilighed til at føre Laugsprocesser. Det maatte nu være den Enkelte, der skulde anlægge en saadan Sag; men det er forbundet med den Ulempe, at han da maa følge omkring i Landet med Kobbersørerne, og passe paa dem, samt sørge for, naar de gjøre sig skyldige i ulovlig Handel, at der er Vidner tilstede; men at en privat Mand skal paatage sig noget Saadant, at han skal foretage en saadan Reise Landet rundt for at faae Kobbersørerne afstraffede for uberettiget Handel, kan man ikke vente af Mange. Dersom man derimod vilde gjøre Noget i denne Retning, da troer jeg, at Noget kunde gøres, hvis Ministeriet vilde indskræppe alle Politimestre, at de paa det Offentliges Begne skulde have nøie Tilsyn med, at Kobbersørerne ikke handlede med Varer, hvortil de ikke vare berettigede. Det kunde man sige, var et Skridt, der kunde gøres til at afhjælpe de Klager, der føres, og da det i vor Lovgivning er et Princip, at det Offentlige skal paatale Overtrædelser af denne Natur, saa troer jeg ikke, at der i saa Henseende behøves Andet end blot at indskræppe den nu bestaaende Lovgivning for Politimestrene, at de med Hensyn til de saakaldte Kobbersørere